

Таким чином, зважаючи на події, які відбуваються в Україні, необхідним є чітке розуміння поняття геноциду і осягнення його наслідків, яким немає кінця, усвідомлення правової характеристики злочину геноцид.

Список використаних джерел

1. Дж. Мейс. Геноцид. Енциклопедія сучасної України : у 30 т. / редкол. І. М. Дзюба [та ін.]. К. : Ін-т енциклопед. дослідж. НАН України, 2001–2020. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=29090.

2. R. Lemkin. Genocide as a Crime Under International Law. *The American J. of International Law*. 1947. № 41.

3. Конвенція про запобігання злочинів геноцид та покарання за нього. Прийнята та запропонована до ратифікації та підписання Генеральною Асамблеєю ООН, резолюція 260 А (III) від 9 грудня 1948 р., набрала чинності 12 січня 1951. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_155#Text.

4. Геноцид (частина перша статті 442 КК України). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#n3056>.

Мозоль Вікторія Василівна,

старший науковий співробітник
наукової лабораторії з проблем
превентивної діяльності та запобігання
корупції навчально-наукового
інституту № 3 Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук

ГРОМАДСЬКО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Агресія з боку Російської Федерації викликала хвилю патріотизму, яка сколихнула всю Україну. Самоорганізація громадянського суспільства, відданість і героїзм пересічних українців, військовослужбовців та добровольців постають визначальним фактором у боротьбі з агресором.

Сьогоднішні непрості події у нашій державі показують, що забезпечення належним чином національного суверенітету і територіальної цілісності України потребує докорінного реформування вітчизняної системи виховання молоді, її спрямування на становлення свідомих громадян і патріотів української соборності. Сьогодні питання патріотичного

виховання здобувачів закладів вищої освіти набуло надзвичайно важливого значення, адже від його вирішення багато у чому залежить майбутнє нашої нації.

У сучасній ситуації пріоритетним завданням суспільного поступу, поряд з забезпеченням своєї суверенності й територіальної цілісності, пошуками шляхів для інтеграції в європейське співтовариство, є визначення нової стратегії виховання як багатокомпонентної та багатовекторної системи, яка великою мірою формує майбутній розвиток Української держави. Серед виховних напрямів сьогодні найбільш актуальними виступають патріотичне, громадянське виховання як стрижневі, основоположні, що відповідають нагальним вимогам і викликам сучасності [1].

Патріотичне виховання, як складова національно-патріотичного виховання, має забезпечувати становлення самодостатнього громадянина – патріота України, гуманіста і демократа, готового до виконання своїх громадянських обов'язків та успадкування духовно-культурних надбань Українського народу.

Основною настановою патріотичного виховання є готовність до захисту Батьківщини, так виступає невід'ємною складовою системи забезпечення національної безпеки України. У сучасних умовах актуальним завданням є теоретичне переосмислення підвалин патріотизму, формування нових підходів до національно-патріотичного виховання молоді.

Невід'ємною частиною патріотичного виховання, а в часи воєнної загрози – пріоритетною, є військово-патріотичне виховання, зорієнтоване на формування у громадян готовності захищати, а якщо необхідно і віддати своє життя за Батьківщину. Крім того, військово-патріотичне виховання покликане забезпечити суспільну значущість й повагу до військової служби, сформувані бажання у молоді здобувати військові професії, психологічну і фізичну готовність проходити військову службу [2].

Патріотизм – це одна із якостей людського характеру. Він, подібно до любові, керує людською свідомістю, заставляючи робити великі і малі вчинки в ім'я своєї батьківщини. Патріотизм – величний вияв нескінченної любові до рідного краю. Патріотизм, як і честь виховує великих, сильних людей, які не рахуються з ціною свого життя й здатні пожертвувати ним заради рідної землі. Патріотизм породжує впевненість у собі, волю в перемогу, віру в свою націю, свій народ, він

перетворює звичайну людину в безстрашну машину, яка не відчуває страху і болю, йдучи впевнено та безстрашно до своєї мети. Тоді мета патріота стає метою усього народу. Патріот живе в єдності зі своїм народом, він живе своїм народом, адже життя народу стає його життям [3].

Як зазначав великий український педагог В.О. Сухомлинський, «Патріотичне виховання – це сфера духовного життя, яка проникає в усе, що пізнає, робить, до чого прагне, що любить і ненавидить людина, яка формується». Громадянські цінності людини, серед іншого, виявляються в усвідомленні нею своєї належності до держави, нації, етносу, у її ідентифікації зі своїм народом, у глибокій повазі до рідної мови та національної культури, в любові до Батьківщини, інтересу до героїчних і трагічних сторінок її історії тощо.

Формування громадянських цінностей складає головну мету національного виховання, формування у молоді незалежно від національної належності особистісних рис громадян Української держави, розвиток духовності, фізичної досконалості, моральної, художньо-естетичної, правової, трудової, екологічної культури.

Патріотичне виховання – це планомірна виховна діяльність, спрямована на формування у вихованців почуття патріотизму, тобто доброго ставлення до Батьківщини. Таке виховання включає розвиток любові до своєї країни, національної самосвідомості й гідності; дбайливе ставлення до рідної мови, культури, традицій; відповідальності за природу; потребу зробити свій внесок у долю Батьківщини; інтерес до міжнародного спілкування; прагнення праці на благо рідної країни, її народу.

На сучасному етапі розвитку України, коли існує пряма загроза денационалізації, втрати державної незалежності та потрапляння у сферу впливу іншої держави, виникає нагальна необхідність переосмислення зробленого і здійснення системних заходів, спрямованих на посилення патріотичного виховання дітей та молоді – формування нового українця, що діє на основі та європейських цінностей: повага до національних символів (Герба, Прапора, Гімну України); участь у громадсько-політичному житті країни; повага до прав людини; верховенство права; толерантне ставлення до цінностей і переконань представників іншої культури, а також до регіональних та національно-мовних особливостей; рівність усіх перед законом;

готовність захищати суверенітет та територіальну цілісність України [4].

Національно-патріотичне виховання є важливим засобом громадянської освіти. Утвердження поваги до державної мови, піднесення її престижу серед громадян є важливим аспектом формування й розвитку особистості та основою національно-патріотичного виховання. В основу системи національно-патріотичного виховання покладено ідеї зміцнення української державності як консолідуючого чинника розвитку суспільства, формування патріотизму та утвердження національних цінностей. В основу системи національно-патріотичного виховання покладено ідеї зміцнення української державності як консолідуючого чинника розвитку суспільства, формування патріотизму та утвердження національних цінностей [5].

Національно-патріотичне виховання здобувачів вищої освіти спрямоване на формування та розвиток особистості громадянина-патріота своєї держави, що характеризується самостійністю мислення, моральними якостями, почуттям громадянського обов'язку, проявом почуття любові до Батьківщини, рідного краю, мові, звичаям і традиціям свого народу, толерантним ставленням до інших народів та культур, шанування національних святинь і символів, повагою до Конституції, правовим основам держави. Національно-патріотичне виховання має набути характеру системної і цілеспрямованої діяльності з формування у людини і громадянина високої національно-патріотичної свідомості, почуття відданості своїй державі [6, с. 19].

Отже, сьогодні для всієї спільноти демократичних держав в умовах військових, економічних, політичних, інформаційних та інших загроз, що підривають основоположні правові цінності та принципи, як ніколи, нам необхідно об'єднати зусилля всіх фахівців, котрі опікуються питаннями виховання майбутнього покоління в Україні, задля накопичення та узагальнення передового досвіду, формування єдиних підходів до системи патріотичного виховання в нашій державі і тільки завдяки спільній праці ми зможемо зупинити російську агресію, яка буде мотивувати до розбудови та процвітання України.

Список використаних джерел

1. Бортник С. М. Сучасний стан національно-патріотичного виховання в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання. *Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання*

персоналу системи МВС України. Харків, 2020 URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/27_03_2020/pdf/2.pdf.

2. Патріотичне виховання молоді як невід’ємна складова системи забезпечення Національної безпеки України. URL: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwisx_ma5NL3AhWFlosKHbPjDI8QFN0ECAUQAQ&url=https%3A%2F%2Fniss.gov.ua%2Fsites%2Fdefault%2Ffiles%2F2016-06%2Fpatriotuzm-d0eб3.pdf&usg=AOvVaw15ByxqFICNG-eaEKXXIX3I.

3. Ковальчук О. Є. Сучасний погляд на національно-патріотичне виховання. URL: <http://vvak.in.ua/attachments/article/251/Сучасний%20погляд%20на%20національно-патріотичне%20виховання.pdf>.

4. Про Концепцію національно-патріотичного виховання дітей та молоді : рішення МОН України від 26 берез. 2015 р. № 3/5. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/MUS24824?ga=2.147209599.971535072.1652038114-534840994.1651940459>.

5. Стратегія національно-патріотичного виховання: затв. Указом Президента України від 18 травня 2019 року № 286/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286/2019#Text>.

6. Федоренко О. І. Зміст та етапи реалізації національно-патріотичного виховання курсантів і студентів у Харківському Національному університеті внутрішніх справ. *Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України*. Харків, 2020 С. 18–20.

Мозоль Наталія Іванівна,

доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПОЧУТТЯ ПАТРІОТИЗМУ ТА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ

Кожна держава хоче бачити своїх громадян освіченими, компетентними, соціально-активними. Особливого значення набуває виховання свідомої, патріотично налаштованої особистості-громадянина, для якої поняття поваги та любові до рідного краю є не декларацією, а внутрішньою потребою та сутністю існування.